

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **P. V. H.,** zast. JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou, se sídlem v Praze 1, Žitná 45, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze, ze dne 29. 1. 2004, č. j. 47 Az 840/2003 - 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 4. 7. 2003, č. j. OAM-286/VL-20-P17-2003. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovateli udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2, ani podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu) a současně bylo vysloveno, že na stěžovatele se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 tohoto zákona.

V kasační stížnosti stěžovatel rovněž požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí žalovaného, pak stěžovatel v obecné rovině namítal porušení § 3 odst. 3, § 32 odst. 1, § 46, § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), resp. § 12 a § 91 zákona o azylu. Doplnil, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu, neb v domovské zemi mu hrozí

materiální a sociální nouze. Požadoval zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.

V následném rozsudku krajský soud došel obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatel domovskou zemi neopustil z důvodů upravených zákonem o azylu, tj. v důsledku pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu). Soud shledal, že v daném případě stěžovatel jako důvody své žádosti o udělení azylu v průběhu celého správního řízení prokazatelně uváděl důvody ekonomické, potažmo pak snahu o legalizaci pobytu. Z hlediska takto uváděných důvodů žádosti o udělení azylu se krajský soud zcela ztotožnil s právním názorem a závěrem žalovaného správního orgánu, že tyto důvody nelze podřadit pod důvody upravené zákonem o azylu. Krajský soud neshledal ani namítaná porušení ustanovení správního řádu. K naplnění podmínek udělení tzv. humanitárního azylu, dle § 14 zákona o azylu, pak krajský soud uvedl, že mu nepřísluší přezkoumávat, zda v souzené věci existovaly humanitární důvody. Udělení humanitárního azylu je věcí volné úvahy správního orgánu, která vylučuje soudní přezkum. Soud toliko posuzuje, zda správní orgán soustředil pro své rozhodnutí všechny podklady a zda jeho závěr není s podklady pro rozhodnutí v logickém rozporu. Na základě těchto argumentů pak krajský soud žalobu zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost, ve které výslovně uvedl, že nesouhlasí s rozsudkem krajského soudu, zejména pak se závěrem, že soudu nepřísluší přezkoumávat humanitární důvody. Dále uvedl, že kasační stížností namítá stížnostní důvod vymezený v § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Doplnil, že podle § 36 odst. 1 s. ř. s. mají účastníci řízení rovné postavení, resp. že podle čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod má účastník, který neovládá dokonale úřední jazyk, právo na tlumočníka, z čehož dovozuje, že veškeré úkony ve věci, tedy i napadané rozhodnutí, měly být přeloženy do mateřského jazyka stěžovatele.

Na základě výše uvedených skutečností pak stěžovatel požadoval, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrácen k dalšímu projednání.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis a související judikaturu. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátem.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovateli azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelem.

Z kasační stížnosti vyplynulo, že stěžovatel uplatňuje důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 pod písm. d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Nejprve je třeba se vyjádřit k významu jednotlivých částí tohoto důvodu.

První část důvodu (nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti rozhodnutí) spočívá buď v tom, že rozhodnutí vykazuje takové textové a formulační nedostatky, že z obsahu textu není dostatečně zřejmá souvislost s příslušnými podklady pro rozhodnutí, nebo případně v tom, že i jinak text rozhodnutí obsahuje nejasné, rozporné či jiným způsobem nesrozumitelné údaje. Taková nesrozumitelnost rozhodnutí však v souzené věci podle Nejvyššího správního soudu nenastala. Následující část tohoto důvodu (nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí) je potom třeba spatřovat v tom, že se rozhodnutí neopírá o důvody, které opodstatňují dospět k určitému výroku rozhodnutí a možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí.

Po přezkoumání Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud správně vyšel ze skutkového a právního stavu, jenž existoval v době rozhodování žalovaného správního orgánu, a zabýval se všemi výroky napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Podle názoru Nejvyššího správního soudu se tak rozhodnutí Krajského soudu v Praze dostatečně opírá o důvody, které opodstatňují dospět k předmětnému výroku.

K posledně jmenované části důvodu, tedy že se může jednat o nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení před soudem, Nejvyšší správní soud poznamenává, že je třeba jeho význam posuzovat jako důvod pro zrušení rozhodnutí krajského soudu pouze za předpokladu splnění věty navazující, tedy, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, což v souzené věci podle Nejvyššího správního soudu rovněž nenastalo.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného soudního spisu zjistil, že žalobu proti označenému správnímu rozhodnutí podal stěžovatel v jazyce českém. V českém jazyce byl Krajským soudem v Praze vyrozuměn o možnosti projednat věc bez jednání, pokud k tomu stěžovatel vysloví souhlas, resp. pokud se ve stanovené lhůtě nevyjádří. Na toto vyrozumění stěžovatel nijak nereagoval. Proti rozsudku Krajského soudu v Praze podal stěžovatel (prostřednictvím své zástupkyně) kasační stížnost, a to opět v jazyce českém.

Z obsahu spisu proto Nejvyšší správní soud dovozuje, že si stěžovatel dokázal obstarat překlad rozhodnutí žalovaného správního orgánu, resp. mu sám porozuměl, neb proti němu sám, bez právního zástupce, podal žalobu. Stejně tak si dokázal zajistit pro řízení o kasační stížnosti právní zástupkyni a podat jejím prostřednictvím kasační stížnost. Z uvedeného tedy vyplývá, že všem podstatným úkonům v řízení minimálně zprostředkovaně, ale přesto, porozuměl.

Povinnost soudu obstarat překlad všech dalších písemností, které budou stěžovateli zasílány do mateřského jazyka, za výše uvedené situace, by dále podle Nejvyššího správního soudu kladla na soud nepřiměřené nároky a byla tak ve zjevném rozporu se zásadou hospodárnosti.

K tomu je nutno uvést, že soudní řád správní (s. ř. s.) neupravuje způsob, jakým má soud komunikovat s účastníkem řízení, jehož mateřským jazykem je jiný, než český jazyk. Na takové situace je nicméně pamatováno v § 64 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon (s. ř. s.) jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu. Podle ustanovení § 18 o. s. ř., v návaznosti na v kasační stížnosti cit. ustanovení čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, mají účastníci řízení právo jednat před soudem ve své mateřštině a soud ustanoví účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Nejvyšší správní soud se domnívá, že v projednávané věci nebyla splněna podmínka tohoto ustanovení, neboť taková potřeba v řízení nevyvstala.

Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na svou judikaturu, ze které např. vyplývá, že *pokud vyrozumění pošty o uložení soudní zásilky nebylo psáno v mateřském jazyce žadatelky o azyl, ale v češtině, nejedná se o vadu řízení; soud ani držitel poštovní licence není povinen s účastníky soudního řízení písemně komunikovat jinak, než v jazyce českém* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2004, sp. zn. 4 Azs 34/2003), nebo na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2003, sp. zn. 7 Azs 17/2003, ze kterého vyplývá, že *skutečnost, že účastníkem řízení je cizí státní příslušník, sice může být podle konkrétních okolností předpokladem, že soud bude povinen přistoupit k poučení účastníka o jeho právu jednat ve své mateřštině, sama o sobě bez dalšího mu však povinnost poučit účastníka o uvedeném právu nezakládá.*

Ze žádného právního předpisu nelze rovněž dovodit povinnost soudu, či správního orgánu, zasílat účastníkovi řízení překlad rozhodnutí či jiných písemností v jiném jazyce. Nejvyšší správní soud poznamenává, že pokud se cizinec rozhodne žít na území státu, kde je úředním jazykem jazyk jiný, než ten, jemuž rozumí, musí být srozuměn s tím, že komunikace bude probíhat v jazyce úředním, v daném případě českém. Z toho musí ve vlastním zájmu vycházet, a to zejména za situace, kdy v cizí zemi podá jakoukoliv písemnou žádost a předpokládá písemný kontakt s orgány, které o ní rozhodují. Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na svou konstantní judikaturu i v této otázce, ze které vyplývá, že *jedním ze znaků suverenity České republiky je užití českého jazyka. Proto i rozsudky soudů, jakož i rozhodnutí jiných státních orgánů, jsou důsledně vyhotovovány a účastníkům řízení doručovány v českém jazyce. Jen toto („úřední“) znění je závazné a způsobilé vyvolat právní účinky* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2004, sp. zn. 1 Azs 90/2004).

Na základě výše uvedených skutečností se Nejvyšší správní soud vyjadřuje k námitce stěžovatele - účastník, který neovládá dokonale úřední jazyk, má právo na tlumočníka, resp. veškeré úkony ve věci měly být přeloženy do mateřského jazyka stěžovatele, byl porušen § 36 odst. 1 s. ř. s. - a uvádí, že potřeba tlumočníka ani podle Nejvyššího správního soudu nevyvstala, úkony nebylo z výše uvedených důvodů třeba překládat; nedošlo k porušení ustanovení § 36 odst. 1 s. ř. s. Ač k tomu není Nejvyšší správní soud primárně předurčen, přezkoumal i namítané porušení čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, avšak ani takové porušení, s ohledem na výše uvedené, v souzené věci neshledal.

K námitce týkající se přezkumu humanitárních důvodů pak Nejvyšší správní soud nejprve považuje za nutné uvést, že s odkazem na ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. může soud (v souzené věci Krajský soud v Praze) přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu, resp. v něm obsažené správní uvážení („v případě hodném zvláštního zřetele lze udělit azyl z humanitárního důvodu“) pouze omezeně, a to z hlediska jeho mezí, popř. z hlediska jeho případného zneužití. Udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je tak na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska případného překročení mezí správního uvážení, nebo z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Nejvyšší správní soud stejně jako krajský soud napadané rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal a shledal, že se žalovaný situací stěžovatele i v tomto směru řádně zabýval, přičemž překročení mezí ani libovůli Nejvyšší správní soud v rozhodnutí žalovaného neshledal. Na základě výše uvedeného a s odkazem na svou ustálenou judikaturu proto Nejvyšší správní soud dovozuje, že Krajský soud v Praze postupoval správně, když ve svém přezkumu do správního uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatele dány důvody hodné zvláštního zřetele, dále nezasahoval a zaměřil tento přezkum pouze na otázky procesní. Nejvyšší správní soud závěrem rovněž poznamenává, že úkolem správního soudu, ač v takzvané plné jurisdikci, je v dané otázce přezkum zákonnosti s ohledem na meze správního uvážení, resp. jeho zneužití. Jeho úkolem však není suplování správního orgánu při správním uvážení, které je vyhrazeno toliko správnímu orgánu.

Lze konstatovat, že pokud Krajský soud v Praze v rozsudku uvedl, že je oprávněn přezkoumávat pouze, zda správní orgán soustředil pro své rozhodnutí všechny podklady a zda jeho závěr není s podklady pro rozhodnutí v logickém rozporu, není uvedené podle Nejvyššího správního soudu zcela v souladu s dikcí s. ř. s., neb podle ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s.; jak již bylo výše uvedeno, soud přezkoumává pouze meze, resp. zneužití správního uvážení v rozhodnutí správního orgánu. Jednalo se však o pouhé terminologické odchýlení od pojetí dikce zákona, a to navíc bez vazby na zákonnost napadeného rozhodnutí.

K uvažovanému nároku na udělení azylu z humanitárních důvodů lze rovněž poukázat na dřívější konstantní soudní judikaturu, podle níž se rozhodování o tom, zda bude udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, děje ve volné úvaze správního orgánu; podle této judikatury se ani nejedná o „právo“, na němž by mohl být někdo zkrácen. Soud odkazuje např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 771/2000, usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02, či nepublikovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, kde bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“*

O námitce týkající se nároku na udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu lze tedy shrnout, že posouzení toho, zda se jedná o důvody zvláštního zřetele přísluší správnímu orgánu a Krajskému soudu v Praze tak příslušel pouze výše popsaný přezkum, který řádně naplnil. Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbylo než stěžovateli nepřisvědčit, jiné možnosti mu zákon nepřiznává. Nejvyšší správní soud rovněž podotýká, že pro řešení problémů stěžovatele lze využít i jiné instituty než udělení azylu.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v souzené věci neshledal stěžovatelem uváděné skutečnosti, ve spojení s ustanovením § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., za opodstatněné.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. června 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu